

VLAAMS PARLEMENT

vergadering **C46 – LEE8**

zittingsjaar 2009-2010

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Onroerend Erfgoed

van 10 november 2009

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Boudewijn Bouckaert tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het toepassingsgebied van de Dienstenrichtlijn en het Vlaamse milieuvergunningstelsel 3

Vraag om uitleg van de heer Jan Verfaillie tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de vossenpopulatie 7

■

Voorzitter: de heer Bart Martens

Vraag om uitleg van de heer Boudewijn Bouckaert tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het toepassingsgebied van de Dienstenrichtlijn en het Vlaamse milieuvergunningstelsel

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik had u al een schriftelijke vraag gesteld over de toepassing van de Dienstenrichtlijn op VLAREM (Vlaams Reglement betreffende de Milieuvergunning). Ik kreeg daar een uitvoerig antwoord op, waarvoor dank, mevrouw de minister. Ik heb nu bijkomende vragen die de aanleiding kunnen zijn voor een verdere gedachtewisseling.

In mijn schriftelijke vraag vroeg ik u of de Dienstenrichtlijn van toepassing is op het VLAREM-milieuvergunningstelsel. U zei in uw antwoord dat dat niet het geval is, en volgt daarmee de stelling van de administratie. U geeft daarvoor volgende argumenten.

VLAREM is generieke regelgeving en slaat dus op alle actoren in de samenleving. Het is niet specifiek gericht op dienstenproducerende activiteiten. Dat is voor u een reden om op voorhand te zeggen dat VLAREM niet onder de Dienstenrichtlijn valt. Ik wil precies zijn, ik zeg niet dat alle regels van VLAREM moeten worden onderworpen aan toetsen. De grote vraag is voor mij: moet VLAREM principieel worden uitgesloten van de Dienstenrichtlijn? Of kan het er eventueel onder vallen? Dan zien we wel wat er met de Vlaamse regelgeving moet gebeuren. De meeste regels van VLAREM zijn waarschijnlijk niet strijdig met de Dienstenrichtlijn.

In mijn schriftelijke vraag heb ik verwezen naar het Nederlandse standpunt. Nederland is niet Tahiti, het is een buurland met een vergelijkbare situatie qua bevolkingsdichtheid en industrieel niveau. Het is een land met een milieuwetgeving die grotendeels analoog loopt met de onze. Mevrouw de minister, u beperkte zich tot een analyse van ons VLAREM en de vraag of dat onderworpen is aan de Dienstenrichtlijn. U wou zich niet bezighouden met buitenlandse regelgeving.

Nochtans is die buitenlandse regelgeving gemakkelijk op te zoeken. U kunt ze gewoon vinden op www.dienstenrichtlijn.ez.nl. Daar leert u al heel wat. Volgens de Nederlanders is het argument van het generieke karakter van het milieuvergunningstelsel niet afdoend om de milieuwetgeving a priori uit te sluiten van de toepassing van de Dienstenrichtlijn. In uw antwoord op mijn schriftelijke vraag staat: “In tegenstelling tot bouwactiviteiten vinden activiteiten binnen inrichtingen echter niet plaats door of in opdracht van particulieren. Het gaat altijd om activiteiten die bedrijfsmatig plaatsvinden (of in bedrijfsmatige omvang).” Zo generiek is dat dus niet, en dat geldt ook voor VLAREM. Die wetgeving is ook van toepassing op bedrijfsmatige activiteiten.

U antwoordt verder: “Of de milieuvergunning voor inrichtingen onder de Dienstenrichtlijn valt, hangt af van de activiteiten die binnen de inrichting plaatsvinden.” De Nederlandse administratie wijst erop dat er activiteiten bestaan die goederen produceren, maar dat er ook activiteiten zijn die diensten produceren. Het is dus best mogelijk dat de gereguleerde activiteiten door de milieuwetgeving onder de Dienstenrichtlijn vallen. Daarom is het volgens de Nederlanders verstandig dat de milieuwetgeving in principe kan worden getoetst aan de Dienstenrichtlijn. Ik zie niet in waarom deze redenering niet zou gelden voor Vlaanderen. Zo verschillend is onze situatie nu ook weer niet.

De Vlaamse wetgeving vloeit voort uit communautaire regelgeving. In dat geval hebben die regels voorrang op de Dienstenrichtlijn, en de Dienstenrichtlijn wordt daarvan uitgesloten. Dat is inderdaad zo, dat staat zo in de Dienstenrichtlijn. Maar dat geldt alleen maar voor die regels in VLAREM die wel degelijk een omzetting zijn van de vroegere secundaire

gemeenschapsregels, en dat is niet voor alle regels het geval. Dat antwoord is dus niet afdoend.

Trouwens, ik moet erop wijzen dat vergunningsstelsels niet de enige wijze zijn om milieuresultaten te behalen. Je kunt altijd afwegen of een vergunningsstelsel wel effectief, noodzakelijk of evenredig is. Er zijn alternatieven. Ik wijs op de integrale milieuvoorwaarden, die bij ons als pilootproject gebruikt zijn voor schrijnwerkerijen en autogarages. Daarbij werkt men met een controle ex post. Die afweging zou men kunnen maken indien men de Dienstenrichtlijn zou toepassen. Doordat de Dienstenrichtlijn niet van toepassing wordt geacht, vrees ik dat dit soort afwegingen ook niet zullen worden gemaakt.

Er kunnen vraagtekens worden geplaatst bij uw antwoord, omdat u zegt dat de toepassing principieel is uitgesloten. De vorige Vlaamse Regering heeft op 21 maart 2008 beslist dat ze het voorzorgsbeginsel zou hanteren. Dat is zowat de juridische versie van het 'precautionary principle': bij twijfel passen we uit voorzichtigheid de regel toe. Hier is de voorzichtigheid van juridische aard. Wanneer er twijfel is, passen we de Dienstenrichtlijn toe om te voorkomen dat we op Europees vlak veroordelingen zouden oplopen.

Mevrouw de minister, volgt u bij de omzetting van de Dienstenrichtlijn in uw bevoegdheidssfeer nog steeds het voorzorgsprincipe, zoals de vorige Vlaamse Regering heeft vastgelegd? Of maakt u een zwenking? Dat is het recht van de regering, maar het is interessant voor ons om dat te weten.

Blijft u in het licht van het voorgaande nog steeds bij uw standpunt dat het Vlaams milieuvergunningstelsel niet onder het toepassingsgebied van de Dienstenrichtlijn valt? U bent niet verplicht om de oekazen van de administratie na te leven. U bent zelfs niet verplicht om niet in te gaan op een suggestie van de oppositie.

Gelet op de hierboven geciteerde Nederlandse zienswijze, loopt de Vlaamse overheid met haar standpunt niet het risico in botsing te komen met Europa over de correcte omzetting van de Dienstenrichtlijn?

Mevrouw de minister, biedt de toets die door de Dienstenrichtlijn opgelegd wordt, niet de mogelijkheid om bijvoorbeeld wat kritischer te zijn bij het hanteren van het vergunningsinstrument en eventueel de andere techniek van de integrale milieuvoorwaarden meer in beeld te brengen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Bouckaert of professor Bouckaert, ik voel me negentien jaar terug in de tijd. De laatste keer dat u mij een vraag stelde, was op het examen aan de universiteit in Gent. Ik heb nog eens het gevoel dat ik bij u examen afleg, zoals negentien jaar geleden.

U vraagt of ik bij het standpunt van de vorige Vlaamse Regering blijf om het voorzorgsprincipe te volgen. Ik kan u geruststellen: ik zal nog altijd het principe van de voorzorg hanteren bij de omzetting van de Europese Dienstenrichtlijn. Volgens dit principe moet regelgeving waarover geen afdoende zekerheid in alle redelijkheid kan worden gegeven bij de al dan niet toepasselijkheid van de Dienstenrichtlijn onder het toepassingsgebied van deze richtlijn worden gebracht. Met andere woorden: dit principe is van toepassing wanneer er geen of onvoldoende overtuigende argumenten zijn om uit te maken of een bepaalde regelgeving onder het toepassingsgebied van de Dienstenrichtlijn valt.

Welnu, mijnheer Bouckaert, u neemt er één voor één enkele argumenten uit. Maar alle argumenten samen die ik heb opgesomd in mijn antwoord op uw eerdere schriftelijke vraag, hebben mij voldoende overtuigd om in alle redelijkheid te beslissen over het niet van toepassing zijn van de Dienstenrichtlijn op de milieuvergunningsregelgeving. Om die reden ben ik nog steeds van mening dat de toepassing van de Dienstenrichtlijn principieel uit te sluiten valt.

Die argumenten heb ik niet zelf uitgevonden. Het is ook geen spinsel van alleen de administratie. Het is het resultaat van een externe studie, waarbij zowel specialisten in milieurecht als in economisch recht en dergelijke zich over de zaak hebben gebogen. De studie dateert van 8 oktober 2008. U hebt ze misschien in handen. Als u dat wenst, kan ik ze u bezorgen om ze eens van dichtbij te bestuderen.

Ik zet kort de meest relevante argumenten op een rijtje. VLAREM is eerst en vooral te beschouwen als een generieke regelgeving, die conform overweging negen van de Dienstenrichtlijn buiten het toepassingsgebied van deze richtlijn valt. De milieuvergunning moet immers worden beschouwd als een toelating voor de exploitatie van een hinderlijke inrichting waarbij, gelet op de mogelijke impact op het leefmilieu, de inpassing en de aanvaardbaarheid van de exploitatie in een welbepaalde omgeving worden beoordeeld. Een dergelijk stelsel is volstrekt vreemd aan de regulering van de eigenlijke economische dienstenactiviteit, beoogt geenszins de kwalitatieve hoedanigheid van de dienstverrichter of de positie van de dienstafnemer, en heeft per slot van rekening dan ook geen uitstaans met de toegang tot of de uitoefening van een dienstenactiviteit. Een regelgeving die rechtstreeks noch onrechtstreeks tot doel heeft een economische activiteit in het economische aspect te beheersen, is niet onderworpen aan de Dienstenrichtlijn. Die heeft enkel tot doel het vrije verkeer van economische dienstenactiviteiten mogelijk te maken.

Een tweede argument: de Dienstenrichtlijn stelt uitdrukkelijk dat indien andere communautaire regelgeving specifieke aspecten van de toegang of de uitoefening van een dienstenactiviteit omvat, die voorrang heeft op de voormelde richtlijn. Ook deze uitzondering is bijzonder relevant: in de mate dat de vergunningsplicht van VLAREM een gevolg is van implementatie van communautaire regelgeving, andere dan de Dienstenrichtlijn, is deze vergunningsplicht niet onderhevig aan deze richtlijn. Welnu, VLAREM resulteert grotendeels uit andere communautaire regelgeving, onder meer de IPPC-richtlijn, en conformeert zich dus reeds in doorgedreven mate aan de Europese normen.

Een derde argument is de onverenigbaarheid met artikel 10, leden 3, 4 en 5, van de Dienstenrichtlijn. Artikel 10, lid 3, bepaalt dat de vergunningsvoorwaarden voor een nieuwe vestiging niet de gelijkwaardige of gelijkaardige vergunningsvoorwaarden mogen overlappen waaraan een dienstverlener al in een andere lidstaat onderworpen is. Het is duidelijk dat hier niet de milieuvergunningsvoorwaarden worden gevisieerd, omdat anders het risico bestaat dat enkel nog de voorwaarden worden toegepast van de lidstaat met de minst zware milieunormen. Dergelijke werkwijze zou een efficiënte bescherming van het leefmilieu van de lidstaten, aangepast aan de plaatselijke omstandigheden en de maatschappelijke normen van de betrokken lidstaat, zeker en vast op de helling zetten.

In datzelfde verband blijkt uit artikel 10, lid 4, van de Dienstenrichtlijn, waarin bepaald is dat een dienst moet kunnen worden verleend op het gehele nationale grondgebied, tenzij er een dwingende reden is van openbaar belang, dat niet de als hinderlijk ingedeelde inrichtingen worden gevisieerd. De milieuvergunningsplichtige inrichtingen gevisieerd onder VLAREM zijn inderdaad in se locatiegebonden, zelfs perceelsgebonden, omdat bij de beoordeling van de milieu-impact van hinderlijke inrichtingen zeer sterk rekening moet worden gehouden met de specifieke lokale omstandigheden, zoals de aanwezigheid van bewoning of de capaciteit van een beek waarin wordt gevraagd om te lozen.

Artikel 10, lid 5, bepaalt dat de vergunning wordt verleend zodra is vastgesteld dat aan de vergunningsvoorwaarden is voldaan. Indien de voorgaande bepaling gelezen moet worden op een manier dat een controle achteraf uitgesloten zou zijn, kan artikel 10, lid 5, onmogelijk stroken met de vereisten van de milieubescherming door een vergunningensysteem, omdat het voldoen aan de algemene en sectorale vergunningsvoorwaarden een noodzakelijke maar geen voldoende voorwaarde is.

In de recente beslissing van 30 oktober 2009 met betrekking tot de screeningsresultaten van de Vlaamse regelgeving volgt de Vlaamse Regering deze motivering in de zin dat de

regelgeving inzake de milieuvergunningen niet werd opgenomen in de positieve lijst en dus niet onder het toepassingsgebied van de Dienstenrichtlijn valt.

Mijnheer Bouckaert, in uw derde vraag verwijst u naar Nederland. Wij onderschatten de andere zienswijze of manier van werken van Nederland niet, zoals u tussen de regels suggereert, integendeel. Gisteren heb ik in Den Haag vastgesteld hoe men daar werkt. Iedere lidstaat moet voor zichzelf een grondige analyse maken van de eigen regelgeving, in het licht van de Europese Dienstenrichtlijn. In Vlaanderen zijn we na een grondige analyse door de administratie en vooral door externe deskundigen, tot de beslissing gekomen dat het Vlaams milieuvergunningstelsel niet onder het toepassingsgebied van de Dienstenrichtlijn valt.

Voor een aantal onderdelen van titel II van VLAREM bleek uit diezelfde analyse dat ze wel onder het toepassingsgebied vallen en die zullen dan ook verder gescreend en waar nodig aangepast worden. Het is zeer voorbarig om te stellen dat er een botsing zou kunnen zijn met de Nederlandse regering. De houding van de Nederlandse regering is alleenstaand in de Europese Unie en is zelfs nog niet helemaal definitief, aangezien de deadline conform artikel 39 van de Dienstenrichtlijn, 28 december 2009 is. Ons is alleszins geen definitief screeningsrapport van Nederland bekend. Trouwens, veel informatie over de uitvoering van de Dienstenrichtlijn in de andere lidstaten is er nog niet. We hebben wel wat aanwijzingen, zoals de website waar u naar verwijst, maar nog geen definitieve beslissing.

Een overleg met de andere gewesten om te komen tot een Belgische coherente houding is gepland in december 2009, maar wat de basishouding betreft, werd geen afwijkende houding gesignaleerd in de andere gewesten. Pas nadat alle lidstaten hun verslagen hebben ingediend op 28 december 2009 en na een grondige lezing en beoordeling van alle verslagen door alle lidstaten zullen we kunnen vaststellen wat de eventuele opmerkingen van de verschillende lidstaten zijn en welke definitieve zienswijze ze zullen hanteren inzake de milieuvergunningen.

Die milieuvergunningen zullen dan in voorkomend geval nog onderworpen moeten worden aan de comitéprocedure zoals gepland in artikel 40 van de Dienstenrichtlijn. Het mag dus duidelijk zijn dat ik op dit ogenblik nog geen uitspraken kan doen over een andere relevante zienswijze in een andere lidstaat. Na december zal dit worden bekeken.

De vierde vraag gaat over de integrale milieuvoorwaarden en of die moeten worden uitgebreid tot andere dienstensectoren. Het invoeren van integrale voorwaarden en de meldingsplicht voor de sectoren garages en houtbewerkingsbedrijven had niet de Dienstenrichtlijn als oorzakelijk verband. De drijfveer achter het systeem van integrale voorwaarden was de betrachting om de milieureglementering te vereenvoudigen. Van de ombudsman hebben we vernomen dat dat zeker nodig is. Het systeem van integrale voorwaarden bestaat nu een paar jaar. Er moet eerst een evaluatie plaatsvinden om te zien of de vereenvoudiging die wij voor ogen hadden, wordt bereikt alvorens de ingeslagen weg van de integrale voorwaarden verder te bewandelen.

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Mevrouw de minister, u herhaalt in uw antwoord grotendeels wat u in uw schriftelijk antwoord hebt gezegd. Er is dus niet zo veel nieuws.

U verwijst wel naar een studie van een advocaat. Ik weet niet wie de opdrachtgever was. Daarin wordt geoordeeld dat VLAREM niet onder de Dienstenrichtlijn valt. Er is ook een andere studie over de prescreening van de Vlaamse reglementering in het licht van de Dienstenrichtlijn. We kunnen elkaar dus met studies om de oren slaan. De opdrachtgever van die studie was het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI). Daarin staat dat het wel wijs zou zijn om de milieuwetgeving onder de Dienstenrichtlijn te screenen. Er zijn dus wel degelijk andere argumenten dan die van de studie.

Nederland heeft gegronde redenen om de Dienstenrichtlijn wel toe te passen. Het is niet onmogelijk dat als de wederzijdse evaluatie in verband met de Dienstenrichtlijn plaatsvindt, Nederland Vlaanderen ter verantwoording zal roepen omdat het de Dienstenrichtlijn niet toepast.

U verwijst ook naar het overleg tussen de gewesten en, uiteindelijk, tussen de lidstaten. Dat klopt. Ik vraag me echter wel af of u niet veel te vroeg een zeer duidelijk standpunt inneemt. Waarom wacht u niet af tot het overleg heeft plaatsgevonden? Na de argumenten van andere lidstaten gehoord te hebben, zou u uw standpunt nog kunnen bijsturen.

Wat VLAREM betreft, gebruikt u het woord ‘grotendeels’. U geeft dus zelf toe dat er veel regels zijn in VLAREM die geen toepassing zijn van vroegere richtlijnen en derhalve eventueel aan de screening van de Dienstenrichtlijn onderworpen zouden zijn.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Bouckaert, ik weet niet of u die studie hebt die wij hanteren. Wij zijn echt overtuigd van de argumenten die daarin staan. Ik kan u trouwens ook zeggen dat de Vlaamse Regering de beslissing unaniem heeft genomen.

U hebt gelijk dat een aantal bepalingen er wel onder vallen. Dat heb ik ook zo gezegd. We zullen die dan ook de toetsing laten doorstaan. We maken ons echter sterk dat de vergunningen er niet onder zullen vallen. Ik meen te mogen zeggen dat we er redelijk gerust in zijn dat bijna alle andere lidstaten tot die conclusie zullen komen. De tijd zal uitwijzen wie gelijk heeft.

U zegt dat de studie deels iets anders stelt. U weet echter dat recht geen exacte wetenschap is. Er kan inderdaad discussie over bestaan. Er zijn heel wat argumenten, die ik ook heb opgesomd, waardoor de hele Vlaamse Regering overtuigd is van het standpunt. We willen die richting verder inslaan. De tijd zal uitwijzen wie gelijk heeft voor Europa.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Jan Verfaillie tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de vossenpopulatie

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Mevrouw de minister, de toename van de vossenpopulatie maakte al eerder het onderwerp uit van discussies in deze commissie. Ik verwijs naar de commissiezitting van 2 februari 2006. Toen werd er een wijziging aan het Jachtopeningsbesluit doorgevoerd die de bestrijding van de vos vergemakkelijkte: bijzondere veldwachters kunnen het hele jaar door op vossen jagen op het terrein van hun jachtrechthouders. De maatregel diende dus begin 2006 nog zijn doeltreffendheid te bewijzen.

De maatregel werd genomen om de vossenpopulatie in Vlaanderen niet verder te laten toenemen. In de praktijk blijkt het evenwel moeilijk te zijn om op te treden, omdat de bijzondere veldwachter niet mag optreden tussen zonsopgang en zonsondergang. En de vos is een nachtdier. Mandatarissen van de provincie West-Vlaanderen ontvangen regelmatig klachten over de vossenpopulatie. Om het aantal vossen te beheersen, zou er dus bij nacht gejaagd moeten kunnen worden of dient de bescherming van vossenburchten opgegeven te worden.

Mevrouw de minister, aan het jagen tijdens de nacht is potentieel een veiligheidsrisico verbonden. Ik moet vanavond Sint-Maarten officieel ontvangen op het stadhuis. Binnen drie weken is het dan Sinterklaas, mevrouw de minister. Wij genieten dus tweemaal van de

festiviteiten. De opheffing van de bescherming van de vossenburchten kan een manier zijn om de vos te bestrijden.

Mevrouw de minister, hebt u een zicht op de huidige vossenpopulatie? Wij horen en lezen van alles, maar hoe zit het nu precies?

Is er nog steeds een toename van het aantal klachten over schade voor mens en natuur veroorzaakt door vossen?

Heeft de invoering van de bijzondere veldwachters volgens u haar doeltreffendheid bewezen?

Worden er maatregelen in overweging genomen om de vossenpopulatie in Vlaanderen niet verder te laten toenemen?

Ziet u een mogelijkheid om het aantal vossen te beheersen door het jagen bij nacht toe te staan, of de bescherming van de vossenburchten op te geven?

De voorzitter: Mevrouw Van der Borght heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borght: Mevrouw de minister, een aantal weken geleden heeft mijn collega, de heer Schueremans, een schriftelijke vraag ingediend met gelijkaardige inhoud, namelijk de vossenpopulatie in Vlaanderen. Mijnheer Verfaillie, u kunt gemakkelijk cijfers vinden op de site van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO).

Uit de afschotcijfers van het INBO blijkt dat de vossenpopulatie inderdaad spectaculair toeneemt. In 2002 zijn er 4606 vossen geschoten. In 2007 bedroeg dat reeds 9405. De vossenexperts van het INBO verklaarden dat de vossenpopulatie zichzelf op termijn zou reguleren, en op een bepaald niveau stagneren. Niets is echter minder waar. Vorig jachtseizoen is de kaap van 10.000 geschoten vossen overschreden. Per vierkante kilometer schiet men vandaag bijna één vos. De populatiecijfers in de kweekperiode mogen ongeveer verdubbeld worden, met alle gevolgen van dien voor grondbroeders.

In Vlaanderen hebben wij op het gebied van natuurbeheer steeds ons licht opgestoken bij onze noorderburen: de Nederlanders kochten natuurgebieden aan, Vlaanderen volgde. De Nederlanders riepen wildbeheereenheden in het leven, Vlaanderen volgde. Maar op het gebied van het reguleren van de vos hinkt Vlaanderen achterop. In 2002 werd de Jachtwet in Nederland vervangen door de Flora- en Faunawet, en van de ene dag op de andere kreeg de vos een volledig beschermd statuut. Vóór 2002 stelde men in Nederland reeds een felle toename van de vossenpopulatie vast, maar na 2002 steeg de aanwas nog sneller. Men stelde een duidelijke correlatie vast tussen de stijging van de vossenpopulatie en de afname van de populatie weide- en akkervogels, zoals de grutto. In bepaalde gebieden waar voorheen honderden gruttokuikens opgroeiden, werd het broedsucces tot nul herleid. Tegelijkertijd steeg het aantal klachten van houders van neerhofdieren. Dat kwam hier al herhaaldelijk aan bod.

In 2006 trok men in Nederland lessen uit deze evolutie. De vos werd heel het jaar bejaagbaar. Men reikte 'lamping' licenties uit om de vos bij nacht te gaan bejagen, en de discussie over de bouwjacht kwam weer in zwang. Zelfs Natuurmonumenten wilde de vos opnieuw bejagen om de populatie in de hand te houden in bepaalde natuurgebieden, onder meer de Hoge Veluwe. Mijnheer Verfaillie, indien u de jacht bij nacht wilt toestaan, moet er eerst een aanpassing gebeuren aan het Jachtdecreet. Artikel 6 van het Jachtdecreet verbiedt specifiek de jacht tussen zonsondergang en zonsopgang. Ik kijk dan ook reikhalzend uit naar uw decreetgevend initiatief op dit vlak.

Omdat de heer Schueremans onder meer specifieke cijfergegevens vroeg, heeft onze fractie dit als schriftelijke vraag ingediend. Toch wil ik mij aansluiten bij de vraag van de heer Verfaillie. Mevrouw de minister, kunt u beamen dat de uit haar voegen getreden vossenpopulatie de grenzen van het maatschappelijk draagvlak heeft overschreden? Hoe staat u tegenover de intentie van uw partijgenoot, gouverneur Breyne, om een vossendag te organiseren in West-Vlaanderen?

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Ik sta versteld van al die pleidooien voor het afknallen van vossen. Ik ben daarvan geschrokken.

In de eerste plaats heeft studie al aangetoond dat vossen territoriale dieren zijn. Er leeft één vos of een koppel, aangevuld met één of twee niet-dominante wijfjes, per terrein. Als zo'n dier wordt afgeschoten, wordt zijn territorium vaak gewoon overgenomen door een andere vos. Dat is één zaak. Dat betekent dat we om het zogenaamde vossenprobleem in Vlaanderen op te lossen, alle dieren moeten afschieten. Zeker in het Vlaanderen waar in het verleden lintbebouwing welig heeft getierd, is dat het geval. Het territorium van de vos en het woongebied van de mens zijn volledig met elkaar verweven.

Mevrouw Van der Borgh sprak over het bedreigde voortbestaan van grondbroeders. In een studie van het INBO van 2007-2008 werd dit aspect onderzocht. Vossen blijken maar een zeer beperkte rol te spelen in het voortbestaan van grondbroeders. *(Opmerkingen van de heer Jan Verfaillie)*

Twijfelt u aan de geloofwaardigheid van het INBO?

De heer Jan Verfaillie: Het aantal vossen ging toch ook dalen?

De heer Hermes Sanctorum: Ik kom tot mijn punt: snoei geeft bloei. Dat geldt voor het zogenaamde vossenprobleem. De voortplanting wordt immers aangezwengeld. Het aantal succesvolle vossennesten neemt toe door het jagen. *(Opmerkingen van de heer Jan Verfaillie)*

Inderdaad, snoei geeft bloei.

Daardoor moeten steeds meer hongerige vossenwelpen worden gevoed. De vossen gaan daardoor meer jagen op kippen – dat zijn vaak de gemakkelijke slachtoffers – in plaats van op konijnen. De belangrijkste maatregel is de promotie van de bescherming van kleinvee via gepaste afscherming. Dat is de enige manier om het probleem op te lossen. *(Opmerkingen)*

Uw voorstel om de afschotcijfers op te drijven, is geen oplossing. U noemt dat een beheerplan, terwijl het een afschietplan is.

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, dames en heren, we hebben hier enkele maanden terug al een discussie gehad over de vos. Het verwondert me dat hier niemand spreekt over het gevaar van de vos voor de mens. Een aantal jaren geleden kwam de vos uit Duitsland met een soort lintworm die zeer gevaarlijk is voor de mens. Hij kan een dodelijke leverziekte veroorzaken. Er zou een onderzoek komen naar de verspreiding van die vos, want hij werd alleen gesignaleerd aan de grens met Nederland. *(Opmerkingen)*

Of is het Wallonië? Misschien zijn ze intussen dichterbij gekomen. Als we die vos echt in stand houden, moeten we eerst serieus kijken of die de ziekte niet heeft waarover de wetenschap het heeft.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, bedankt voor de vragen en de interessante discussie. De vossenpopulatie in West-Europa heeft de laatste decennia een spontane uitbreiding gekend. Die trend vinden we ook terug in Vlaanderen, en de gerapporteerde afschotdata zijn er wellicht een weerspiegeling van. Het afschot van vos vertoont gedurende het laatste decennium een stijgende trend in Vlaanderen. In hoeverre deze stijging het gevolg is van een toename van de aanwezige vossenstand, dan wel van een hogere jachtdruk of een betere rapportering kan op basis van de verzamelde cijfers niet worden bepaald.

Naar aanleiding van deze vraag en de schriftelijke vraag van de heer Schueremans heb ik nogmaals een uitvoerig document met informatie opgevraagd bij het INBO. Ik heb het aan de secretaris van deze commissie bezorgd. Het kan u zeker overhandigd worden.

Het INBO kan momenteel terugvallen op twee soorten informatiebronnen. De eerste bron betreft de jaarlijkse rapporteringsplicht van de erkende wildbeheereenheden. Daarnaast heeft mevrouw Van der Borght verwezen, maar er zijn ook andere gegevens. De tweede categorie betreft een langetermijnopvolging door het INBO zelf van een aantal vossenburchten. Het gaat over een proefproject in de Vlaamse Ardennen. Zij volgen dit op sinds 1998. De resultaten van deze opvolging tonen voor de volledige periode van de monitoring een stijgende trend tot 2007, maar sinds 2007 is er geen toename meer van het aantal vossen en eerder een status-quo of zelfs een lichte afname. Dat is een kleine toelichting van de studie.

Uit verschillende mediaberichten, brieven van burgemeesters, brieven van de gouverneur van West-Vlaanderen en van particuliere burgers blijkt dat er vraag is naar meer mogelijkheden tot het bestrijden en bejagen van de vos in Vlaanderen. Dat gebeurt meestal naar aanleiding van burgers die schade ondervinden, bijvoorbeeld omdat hun kippen in de tuin worden aangevallen. Soms is de aanleiding de bezorgdheid over wildgerelateerde zoönotische infecties zoals de vossenlintworm. Mijnheer Callens, u ziet dat ik hiervoor aandacht heb in mijn antwoord.

Mijn diensten beschikken niet over de informatie om met voldoende kennis van zaken een uitspraak te doen over de doeltreffendheid van de inzet van bijzondere veldwachters. Mijnheer Sanctorum, het klopt dat in bepaalde studies bewezen is dat hoe meer je op vossen jaagt, hoe meer zij zich spontaan uitbreiden. De natuur past zich aan de selectie aan.

Mijnheer Verfaillie, ik ben ervan overtuigd dat de regelgeving voldoende mogelijkheden biedt om de stand van vossen onder controle te houden. De overheid verplicht jagers of bijzondere veldwachters niet tot jacht of bestrijding. Het staat elke grondeigenaar vrij om afspraken te maken met naburige jagers om gronden te laten bejagen en elke grondgebruiker kan ook jagers binnen de wettelijke regeling bestrijdingsacties laten uitvoeren.

Mijn diensten volgen de vossenproblematiek op de voet. Het Agentschap voor Natuur en Bos heeft in september 2009 een uitgebreide wetenschappelijke adviesaanvraag ingediend bij het INBO. Het antwoord van het INBO zal voor ons een goede evaluatie van de situatie moeten inhouden en zal informatie opleveren om in voorkomend geval het beleid met betrekking tot de vossen in Vlaanderen te optimaliseren. Ook de nachtbejaging als maatregel of mogelijke oplossing zal worden bekeken in dat onderzoek.

Het INBO zal normaal gezien het uitgebreide advies geven in februari 2010. Het is gevaarlijk om daar een exacte datum op te kleven. Laat ons zeggen dat we in het voorjaar in staat moeten zijn om op basis van duidelijke gegevens – geen speculaties of volkswijsheden – een duidelijke stand van zaken op te maken en te kijken welke maatregelen effectief kunnen zijn. Meer en meer wordt via lokale besturen aan particulieren de raad gegeven om bijvoorbeeld kippenrennen voldoende af te schermen zodat ze niet geconfronteerd worden met de negatieve aspecten van de vossenpopulatie.

Mevrouw Van der Borght, ik heb uw verwijzing naar de website van het INBO daarnet al enigszins genuanceerd. De afschotcijfers zijn niet zaligmakend. Het kan ook gewoon zijn dat men ze nu beter bijhoudt of rapporteert. Voor de vossenjacht zijn er specifieke maatregelen of voorschriften die in geval van bestrijding eventueel kunnen worden ingeroepen.

Mijnheer Callens, uw bezorgdheid over de infecties wordt opgenomen in het advies dat het INBO zal voorleggen aan de overheid.

Mijnheer Sanctorum, de bezorgdheden die u formuleert, zijn ook de onze. We moeten omzichtig te werk gaan. We mogen het kind niet met het badwater weggooien. Als er maatregelen worden genomen, moeten die goed zijn voor de natuur en voor de vossenpopulatie, zonder die extra te stimuleren. Maar we moeten ook aandacht hebben voor de volksgezondheid en eventuele negatieve gevolgen van een eventuele uitbreiding van de vossenpopulatie vermijden.

Collega's, ik hoop dat de studie van het INBO u al wijzer maakt. Het is nog maar een eerste aanzet, een eerste stand van zaken. Het is nog niet de grondige studie. Wordt dus vervolgd.

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Mevrouw de minister, ik dank u voor uw uitvoerige antwoord. Ik noteer dat de klachten die ons bereiken en de oproep van de gouverneur niet echt objectief zijn of toch niet gebaseerd zijn op statistische gegevens, maar eerder op subjectieve gevoelens naar aanleiding van een aantal klachten. Als ik uw redenering volg, zou er vandaag al een lichte daling zijn van de vossenpopulatie.

Het lijkt me interessant om de studie van het INBO in het voorjaar grondig te bekijken voor er eventueel nieuwe wettelijke mogelijkheden worden gecreëerd. Ik dank u zeer oprecht voor uw antwoord en ik kijk reikhalzend uit naar de initiatieven van mevrouw Van der Borght. Op zeer korte termijn is zij niet alleen letterlijk, maar ook figuurlijk van kamp veranderd.

De voorzitter: Mevrouw Van der Borght heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borght: Van kamp veranderd? Dat bestaat niet. Maar goed.

De heer Jan Verfaillie: Van meerderheid naar oppositie.

Mevrouw Vera Van der Borght: Mijn stelling is altijd dezelfde gebleven. Of ik nu in de meerderheid of in de minderheid zit, ik heb hier altijd hetzelfde verhaal verteld en dezelfde vragen gesteld. Dat kan de heer Martens beamen.

Mevrouw de minister, ik dank u ook voor uw antwoord. Ik wil nog een suggestie doen. Het lijkt me evident om de studie van het INBO af te wachten. Het zou misschien ook nuttig zijn om even te informeren bij de collega's in Nederland naar hun bevindingen. Zij hebben in 2006 een versoepeling ingevoerd. Misschien hebben zij al een evaluatie gemaakt.

Mijnheer Sanctorum, u trekt in twijfel dat de vos aan de basis ligt van het verminderen van het aantal broedvogels. Ik verwijs naar de maatregelen in het Zwin. In het Zwin heeft men een specifieke toelating gegeven om de vos te bejagen omdat er een drastische daling is van bepaalde vogels sinds de stijging van de vossenpopulatie. Mijnheer Sanctorum, ik geef u de raad om u daarover te informeren.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Ik wil even reageren op wat de heer Callens zei over de vossenlintworm. Dat klinkt heel spectaculair, maar uit studie daarover blijkt dat maar een heel beperkte fractie van vossen in Vlaanderen besmet is met die lintworm – laat staan dat er sprake is van een risico is voor de mens.

De heer Karlos Callens: Eén is te veel.

De heer Hermes Sanctorum: Is er al een slachtoffer gevallen?

De voorzitter: Mevrouw Van der Borght heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borght: We mogen daar niet lichtzinnig overheen gaan. We hebben daarover in deze commissie in het verleden al herhaaldelijk gediscussieerd en schriftelijke vragen gesteld. Ik wil wijzen op het gevaar dat daarin schuilt, plus het feit dat die ziekte zich maar openbaart na een heel lange incubatieperiode. Meestal kan men dan de link niet meer leggen met iets dat tien jaar eerder is voorgevallen. Als je vandaag op een wandeling bessen in het wild plukt en die dan opeet, kun je je dat over tien jaar misschien niet meer herinneren.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Verfaillie, ik heb de klachten zeker au sérieux genomen. Daarom heb ik die studie in september besteld bij het INBO. Als die klachten komen van de gouverneur van West-Vlaanderen, maar ook uit andere hoeken, dan moeten we

dat ernstig nemen. Als we maatregelen nemen, moeten het wel de juiste zijn en moeten ze wetenschappelijk onderbouwd zijn.

Mevrouw Van der Borght, uw tip om na te gaan wat Nederland doet, zal ik ter harte nemen. Ook de problematiek van de infecties moeten we in de wetenschappelijke studie opnemen. We kunnen niet allemaal expert zijn in die zaken. Het is dan ook goed dat experts zich daarover kunnen buigen en tot de juiste conclusies komen.

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Ik heb niet gesproken over wat objectief verifieerbaar is. Ik krijg ook brieven van de gouverneur, maar blijkbaar kunt u niet vaststellen dat er een toename is.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■